

Institutt for Industriell økonomi og teknologiledelse

Eksamensoppgave i TIØ4295 BEDRIFTSØKONOMI

Faglig kontakt under eksamen: Morten Helbæk

Tlf.: 926 54 567

Eksamensdato: 6. desember 2014

Eksamenstid (fra-til): 09:00 – 13:00

Hjelpemiddelkode/Tillatte hjelpemidler: D – Ingen trykte eller håndskrevne hjelpemidler tillatt.
Bestemt, enkel kalkulator tillatt.

Annen informasjon: Oppgavesettet består av to deler.

Del A inneholder flervalgsoppgaver (multiple choice) der svarene skal skrives på eget svarsjema. Hvert spørsmål har fire svaralternativ der bare ett er korrekt. Galt svar gir 0 poeng. Hvis du markerer mer enn et svaralternativ på en oppgave, blir det regnet som galt svar. Del B inneholder 2 oppgaver som skal besvares fullstendig på papir.

Målform/språk: Bokmål

Antall sider: 7 (inkl. forsiden)

Antall sider vedlegg: 0

Kontrollert av:

08.11.14

Dato

Sign

Del A – Flervalgsoppgaver (teller 50 %)

Skriv svarene på eget skjema

Oppgave 1

Du tar opp et lån og betaler 8 % rente på forskudd hvert år. Hva er effektiv rente for lånet?

- a) 7,75 %
- b) 8,00 %
- c) 8,50 %
- d) 8,70 %

Oppgave 2

I balansen i årsrapporten er kundefordringer:

- a) langsiktig gjeld
- b) kortsiktig gjeld
- c) et omløpsmiddel
- d) et anleggsmiddel

Oppgave 3

Et anleggsmiddel anskaffes for 100 000 kr ved årsskiftet, og avskrives etter saldometoden med 20 %. Avskrivningen det femte året blir:

- a) 15 350 kr
- b) 10 240 kr
- c) 8 192 kr
- d) 6 554 kr

Oppgave 4

Et selskap har en maskin som de anskaffer for 300 000 kr ved starten av år 1. I finansregnskapet skal maskinen avskrives lineært over 10 år. Skattemessige saldoavskrivninger for denne maskinen er 30 % og skattesatsen er 28 %. Anta at selskapet hvert år fremover vil ha 200 000 kr i inntekter og 100 000 kr + avskrivninger på maskinen som kostnader. Gjeldsposten utsatt skatt starter på null. Hva vil denne gjeldsposten være etter 3 år?

- a) 3 948 kr
- b) 29 988 kr
- c) 27 030 kr
- d) 26 040 kr

Oppgave 5

Et selskap fører sitt normalkostregnskap for 2014 etter selvkostmetoden og oppnår et produksjonsresultat på 398 200 kr. Inngående varebeholdning er på 785 000 kr, mens utgående varebeholdning er på 697 000 kr. Dersom selskapet hadde brukt bidragsmetoden, ville inngående varebeholdning vært vurdert til 298 300 kr, mens utgående varebeholdning ville vært vurdert til 264 860 kr. Hva ville resultatet blitt dersom selskapet hadde brukt bidragsmetoden?

- a) 343 640 kr
- b) – 54 560 kr
- c) 507 320 kr
- d) 452 760 kr

Oppgave 6

Hvor lenge må et beløp stå i banken til 4,73 % rente per år før du kan ta ut det dobbelte?

- a) 10 år
- b) 12 år
- c) 15 år
- d) 22 år

Oppgave 7

En bedrift produserer robåter og har registrert følgende kostnader for en normalperiode:

Avdeling:	Materialavdeling	Tilvirkningsavdeling	Salgs- og administrasjonsavdeling
Direkte material	6 000 000		
Direkte lønn		8 000 000	
Indirekte kostnader	900 000	3 000 000	3 580 000

Bedriften benytter selvkost i sine kalkyler. For de indirekte kostnadene i materialavdelingen skal direkte material benyttes som fordelingsgrunnlag, og for de indirekte kostnadene i tilvirkningsavdelingen skal direkte lønn benyttes som fordelingsgrunnlag. Indirekte salgs- og administrasjonskostnader kalkuleres inn som et prosenttillegg av tilvirkningskost.

Bedriften har fått inn bestilling på en robåt. Til denne båten regner de med å bruke 17 800 kr i direkte material og 22 000 i direkte lønn. Selvkost for denne båten blir:

- a) 60 864 kr
- b) 50 720 kr
- c) 59 173 kr
- d) 52 380 kr

Oppgave 8

Du tar opp et annuitetslån på 5 000 000 kr til 3,8 % rente p.a. Lånet skal betales ned over 30 år. Renter og avdrag betales etterskuddsvis en gang i året. Hvor mye betaler du i avdrag det siste året?

Oppgitt: $A_{n,r}^{-1} = \frac{r(1+r)^n}{(1+r)^n - 1}$

- a) 282 170 kr
- b) 10 330 kr
- c) 271 840 kr
- d) 298 523 kr

Oppgave 9

En bedrift opererer med en standard lønn på 589 kr/t og et standard tidsforbruk på 1,2 timer per enhet ved produksjon av et bestemt produkt. I oktober brukte bedriften 690 timer på å produsere 580 enheter av produktet. Lønnskostnaden for oktober ble 408 372 kr. Produktivitetsavviket ble dermed:

- a) 0
- b) 1 572 kr
- c) 2 790 kr
- d) 3 534 kr

Oppgave 10

En bedrift har bokført anleggsmidler i balansen per 31.12.13 og per 31.12.14 til henholdsvis 53 500 kr og 55 800 kr. Avskrivninger i 2014 var på 23 200 kr. Hvor mye har bedriften kjøpt anleggsmidler for i 2014? Se bort fra merverdiavgift.

- a) 20 900 kr
- b) 25 500 kr
- c) 28 300 kr
- d) 21 300 kr

Oppgave 11

En bedrift budsjetterer for første kvartal 2015 med salgsinntekter (uten mva.) på kr 1 200 000, fordelt med kr 580 000 i januar, kr 330 000 i februar og kr 290 000 i mars. De hadde salgsinntekter på kr 710 000 i november og salgsinntekter på kr 650 000 i desember 2014. Bedriften leverer 70 % av omsetningen med en gjennomsnittlig kredittid på 45 dager. Resten er kontantsalg. Merverdiavgiften er 25 %. Hvor mye budsjetterer bedriften å ha utestående hos kundene per 31.03.2015?

- a) 398 125 kr
- b) 318 500 kr
- c) 542 500 kr
- d) 475 300 kr

Oppgave 12

En bedrift selger et produkt til 120 kr per enhet. Variabel enhetskostnad er 90 kr. Hvis de selger 500 000 enheter, blir resultatet 5 000 000 kr. Hvor mange enheter må de selge for å få en sikkerhetsmargin på 35 %?

- a) 512 821
- b) 952 381
- c) 119 048
- d) 783 542

Oppgave 13

Et avisabonnement betales på forskudd. Hvis man betaler for et år koster det 3790 kr. Hvis man betaler for et halvår, koster det 1995 kr. Hva koster det i effektiv rente per år å betale hvert halvår framfor hvert år?

- a) 7,1 %
- b) 22,3 %
- c) 23,5 %
- d) 5,3 %

Del B – Langsvarsoppgaver (teller 50 %)

Oppgave 1

En bedrift har følgende balanse per 31.12.2014:

Eiendeler		Egenkapital og gjeld	
Anleggsmidler	800 000	Aksjekapital	200 000
Varelager	100 000	Annen egenkapital	70 000
Kundefordringer	220 000	Langsiktig gjeld	300 000
		Kassekreditt	90 000
		Leverandørgjeld	170 000
		Skyldig mva.	110 000
		Skyldig arbeidsgiveravgift	80 000
		Skyldige feriepenger	100 000
Sum eiendeler	1 120 000	Sum egenkapital og gjeld	1 120 000

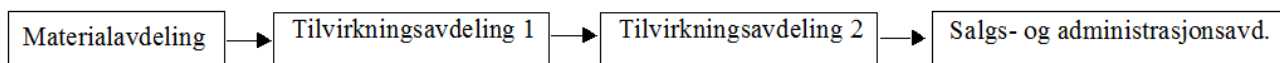
For januar 2015 har vi følgende opplysninger:

- Salgsinntekter er budsjettet til kr 600 000 for januar. Salget vil skje jevnt utover i måneden, og gjennomsnittlig kredittid er 15 dager. Alt salg skjer i Norge.
- Det er bestilt varer for kr 160 000, ekskl. mva. Disse leveres 10. januar. Gjennomsnittlig kredittid er 30 dager. Varelageret per 31.01.2015 er budsjettet til kr 70 000.
- Merverdiavgift er 25 %, arbeidsgiveravgift er 14,1 % og feriepenger er 12 %. Merverdiavgiften forfaller til betaling 10.02.2015. Arbeidsgiveravgiften forfaller til betaling 15.01.2015.
- Lønnskostnader er budsjettet til kr 120 000. Lønnsutbetaling til de ansatte skjer i samme måned som lønnskostnaden påløper.
- Lineære avskrivninger for januar er budsjettet til kr 10 000.
- Andre driftskostnader for januar forventes å bli kr 100 000 (ekskl. mva.). Driftskostnadene forfaller til betaling i samme måned som de påløper.
- Renter og avdrag på kr 120 000 på langsiktig gjeld forfaller til betaling 20. januar. Avdraget utgjør kr 115 000. Rentekostnaden for januar er beregnet til kr 5 000.
- Et evt. likviditetsoverskudd i januar skal brukes til å betale ned kassekredittgjeld.
- Se bort fra skatt

- Utarbeid et resultatbudsjett for januar 2015.
- Utarbeid et likviditetsbudsjett for januar 2015.
- Utarbeid budsjettet balanse per 31.01.2015.

Oppgave 2

En ordreproduserende bedrift består av følgende avdelinger:

I avdelingene påløper det både direkte og indirekte kostnader. I materialavdelingen er de direkte kostnadene direkte material, i tilvirkningsavdeling 1 direkte lønn, i tilvirkningsavdeling 2 maskinkostnader og i salgs- og administrasjonsavdelingen selgerprovisjon.

Bedriften benytter normalkostregnskap etter selvkostmetoden. Tilleggssatsene for de indirekte kostnadene er:

Materialavdelingen: 5 % av direkte material

Tilvirkningsavdeling 1: 60 % av direkte lønn

Tilvirkningsavdeling 2: 700 kr per maskintime

Salgs- og administrasjonsavdelingen: 25 % av tilvirkningskost

Bedriften befinner seg nå i starten av oktober og vi skal utarbeide et normalkostregnskap for denne måneden etter selvkostmetoden. I september jobbet bedriften med to ordrer som ennå ikke er solgt. Kostnader påløpt i september og andre opplysninger for ordre 1 og 2:

	Ordre 1	Ordre 2
Direkte material	75 000	39 000
Kalkulerte indirekte kostnader i materialavdelingen	3 750	1 950
Direkte lønn i tilvirkningsavdeling 1	125 000	65 000
Kalkulerte indirekte kostnader i tilvirkningsavdeling 1	75 000	39 000
Direkte kostnader i tilvirkningsavdeling 2	58 000	23 000
Kalkulerte indirekte kostnader i tilvirkningsavdeling 2	25 000	10 000
Tilvirkningskost	361 750	177 950
Status per 1. oktober	Ferdigvarer	Varer i arbeid
Selges for følgende i oktober	530 000	500 000
Direkte salgs- og administrasjonskostnader i oktober	35 000	23 000

I løpet av oktober har bedriften jobbet med ordrene 2, 3, og 4. Ordre 2 er gjort ferdig og solgt. Ordre 3 er påbegynt, gjort ferdig og solgt. Ordre 4 er påbegynt, men ikke gjort ferdig. Registrerte kostnader og maskintimer for oktober:

	Ordre 2	Ordre 3	Ordre 4
Direkte material	15 000	70 000	52 000
Direkte lønn i tilvirkningsavdeling 1	50 000	151 000	120 000
Direkte kostnader i tilvirkningsavdeling 2	28 000	65 000	39 000
Direkte salgs- og administrasjonskostnader	23 000	38 000	
Registrerte maskintimer	15	35	16
Status på slutten av oktober	Solgt	Solgt	Varer i arbeid
Selges for følgende i oktober	500 000	580 000	

a) Før et normalkostregnskap etter selvkostmetoden og finn det kalkulerete resultatet for oktober. (Tegn et skjema som det nedenfor på besvarelsen din og bruk det.)

Anta nå at det har gått en tid (etter oktober) og at man har fått oversikt over de virkelige indirekte kostnadene for oktober:

Materialavdelingen	8 500
Tilvirkningsavdeling 1	183 000
Tilvirkningsavdeling 2	49 000
Salgs- og administrasjonsavdelingen	257 000

b) Gjør ferdig normalkostregnskapet og finn det virkelige resultatet for oktober og dekningsdifferansene. (Bruk skjemaet du tegnet i oppgave a.)

		Ordre						
Normalkostregnskap, selvkost	Sats	1	2	3	4	Normalkost	Virkelige	Dekningsdiff
Salgsinntekter								
Direkte material								
Indirekte kostnader materialavd.								
Materialkost								
Direkte lønn i avdeling 1								
Indirekte kostnader i avdeling 1								
Direkte kostnader i avdeling 2								
Indirekte kostnader i avdeling 2								
Periodens tilvirkningskost								
Beholdningsendring varer i arbeid								
Tilvirkningskost for ferdigvarer								
Beholdningsendring ferdigvarer								
Tilvirkningskost for solgte varer								
Direkte salgs- og admin.kostn								
Indirekte salgs- og admin.kostn								
Kalkulert selvkost								
Kalkulert resultat								
Sum dekningsdifferanser								
Virkelig resultat								